13
පාඩම
त्रयोदशः पाठः

පැහැද වඳිමු; වැඳ සැනසෙමු

पूर्वक्रिया

1. ධාතුවකට **त्वा** ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් සාදා ගැනේ.

गच्छति	-	යයි	गत्वा	-	ගොස්
श्रुणोति	-	අසයි	श्रुत्वा	-	අසා
जयति	-	දිනයි	जित्वा	-	දිනා
भवति	-	වෙයි	भूत्वा	-	වී
नमति	-	වඳියි/ නැමෙයි	नत्वा	-	වැඳ/ නැමී
हरति	-	ගෙනයයි	हृत्वा	-	ගෙනගොස්
पिबति	-	බොයි	पीत्वा	-	බී
धरति	-	දරයි/ උසුලයි	धृत्वा	-	දරා/ උසුලා
वारयति	-	වළක්වයි	वृत्वा	-	වළක්වා
स्मरति	-	සිහි කරයි	स्मृत्वा	-	සිහිකොට
ददति	-	දෙයි	दत्वा	-	දී
करोति	-	කරයි	कृत्वा	-	කර
स्नाति	-	නායි	स्नात्वा	-	නා
ज्ञायते	-	දැනගනී	ज्ञात्वा	-	දැනගෙන
दृश्यते	-	දකී	दृष्ट्वा	-	දැක

2. මේ වාක්‍යවල පූර්වක්‍රියා යෙදී ඇති අයුරු වටහා ගන්න.

१ श्रामणेरः पर्णशालां गच्छति ।

සාමණේර හිමි පන්සලට යයි.

श्रामणेरः पर्णशालां गत्वा निषीदति ।

සාමණේර හිමි පන්සලට ගොස් වැඩහිඳී.

२ उपासकः धर्मं श्रुणोति ।

උපාසකයා ධර්මය අසයි.

उपासकः धर्मं श्रुत्वा प्रसीदति ।

උපාසකයා ධර්මය අසා පැහැදෙයි.

३ दायकः दानं ददाति ।

දායකයා දන් දෙයි.

दायकः दानं दत्वा तुष्यति ।

දායකයා දන් දී සතුටු වෙයි.

४ शिष्यः गुरुं नमति ।

ශිෂ්‍යයා ගුරුතුමා නමදියි.

शिष्यः गुरुं नत्वा पाठं पठति ।

ශිෂ්‍යයා ගුරුතුමා නැමද පාඩම කියවයි.

५ कुमारः अरीन् जयति ।

කුමරා සතුරන් දිනයි.

कुमारः अरीन् जित्वा राज्यं लभते।

කුමරා සතුරන් දිනා රාජ්‍යය ලබයි.

3. त्वा ප්‍රත්‍යයට මුලින් इ ප්‍රත්‍යයක් යෙදීමෙන් ද පූර්වක්‍රියා තැනේ.

पतति	-	වැටෙයි	पतित्वा	-	වැටී
रवति	-	නාද කරයි	रवित्वा	-	නාදකොට
वन्दति	-	වඳියි	वन्दित्वा	-	වැඳ
पठति	-	පාඩම් කරයි	पठित्वा	-	පාඩම් කොට
चरति	-	හැසිරෙයි	चरित्वा	-	හැසිර

धावति	-	දුවයි	धावित्वा	-	දුවගොස්
लिखति	-	ලියයි	लिखित्वा	-	ලියා
पूजयति	-	පුදයි	पूजयित्वा	-	පුදා
रचयति	-	පිළියෙල කරයි	रचयित्वा	-	පිළියෙල කොට
वादयति	-	වාදනය කරයි	वादयित्वा	-	වාදනය කොට
पोषयति	-	පෝෂණය කරයි	पोषयित्वा	-	පෝෂණය කොට
खादति	-	කයි	खादित्वा	-	කා
वारयति	-	වළක්වයි	वारयित्वा	-	වළක්වා
गृह्णाति	-	ගනී	गृहीत्वा	-	ගෙන
रञ्जयति	-	පාට ගන්වයි	रञ्जयित्वा	-	පාට ගන්වා
पूरयति	-	පුරවයි	पूरयित्वा	-	පුරවා
भायति	-	බියවෙයි	भायित्वा	-	බිය වී
चिन्तयति	-	සිතයි	चिन्तयित्वा	-	සිතා

बद्धमत्स्यः ।

एकदा मनुष्याः नद्यायां जालं (१)............ मत्स्यान् ग्रहणाय वायमन्ति । अथ एकः महामत्स्यः स्नेहवशात् कयाचित् मत्स्यया सह इतस्ततः (२).............. स्नेहेन (३) .... ताम् अनुगच्छति । सा मत्स्या पुरतः जालं (४).............. तं (५) .... अगमत् । स खलु रक्तः मत्स्यः, तस्याः पश्चाद् (६).............. जालगर्भम् एव प्रविष्टः । तस्मात् बहिः गन्तुम् अक्षमः तस्मिन् एव जाले बद्धः । मनुष्याः तस्य जालं प्रविष्टभाावं (७) .... सर्वे (८) .... उच्चैः घोषां (९)............. तं शनैः शनैः नदीतीरं प्रतिउद्धारयन्ति । मत्स्यः महतीं घोषां (१०).............. चिन्तयति । अहं जालेन बद्धः, अधुना मरणं नियतम् । किन्तु किञ्चित् इदं मां (११).............. न क्लमति । '' या पन सा मां (१२).............. नूनं अन्यं प्रति गता इति मयि दुःसंकल्पं (१३).............. मम मनः (१४).............. मां (१५).............. हिंसति '' इति ॥

13.1 අභ්‍යාසය

1. ඉහත සඳහන් ඡේදයෙහි හිස්තැන් පිරවීමට අවශ්‍ය පූර්වක්‍රියා පද ලැයිස්තුවක් අර්ථය ද සමග පහත දී ඇත. ඡේදයෙහි ඒ ඒ හිස්තැනට ගැළපෙන පූර්වක්‍රියා පදය එම ලැයිස්තුවෙන් තෝරන්න. පූර්වක්‍රියා පද ඉදිරියෙන් ඇති කොටුව තුළ ඡේදයේ හිස්තැනට හිමි අංකය යොදන්න. ගුරුතුමාගේ උදව් ඇතිව වැරදි නිවැරදි කර ගන්න. නිදසුනක් සපයා ඇත.

1. ज्ञात्वा	-	දැනගෙන	8
2. कृत्वा	-	කොට	
3. पीडयित्वा	-	පීඩා කොට	
4. मिलित्वा	-	රැස් වී	
5. श्रुत्वा	-	අසා	
6. श्रान्त्वा	-	වෙහෙස කොට	
7. जनयित्वा	-	උපදවා	
8. वृत्वा	-	මගහැර	
9. क्षिप्त्वा	-	වීසි කොට	
10. चरित्वा	-	හැසිර	
11. दृष्ट्वा	-	දැක	
12. क्रीडित्वा	-	ක්‍රීඩා කොට	
13. गत्वा	-	ගොස්	
14. बाधित्वा	-	බාධා කොට	
15. त्यक्त्वा	-	අතහැර	
16. भूत्वा	-	වී	

2. වරහන් තුළ යෙදූ අංක අනුපිළිවෙළ අනුව නියමිත පද ඡේදයෙහි හිස්තැන්වල යොදා සම්පූර්ණ ඡේදය දේවනාගරී අකුරින් නැවත ලියන්න.

3. ගුරු උපදෙස් ඇති ව සම්පූර්ණ ඡේදයෙහි අර්ථ ලියා දක්වන්න.

භාවිතයට

न दैवमिति संचिन्त्य - त्यजेदुद्योगमात्मनः ।
अनुद्योगेन कस्तैलं - तिलेभ्यः प्राप्तुमर्हति ॥

දෛවය, දෛවය යැයි සිතා තම උත්සාහය අත් නො හැරිය යුතු ය. උත්සාහ නො කොට කවරෙකුට නම් තලවලින් තෙල් ලබා ගැනීමට හැකි වේ ද ?